

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Udrag fra Lyrik og prosa

Citation: Jacobsen, J. P.: "Lyrik og prosa", i Jacobsen, J. P.: *Lyrik og prosa*, udg. af Jørn Erslev Andersen ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 266. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjp08val-shoot-idm139992588697088/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Lyrik og prosa

- 153 *Septembertoget til St. Barthelomä*: på Bartholomæusdagen d. 24.8. (altså ikke i sept.) valfartedes til kirken S. Bartholomä ved Königssee ca. 15 km v. f. Salzach. – *Rude*: lægeurt. – *Majsens Brandknuder*: skade i majs. – *Tryllevaand(en)*: heksekost. – *Pligtstige*: stige til lodning af vanddybde.
- 155 *Spaan*: her nok: pind skåret af træ. – *Shawl*: sjal.

Fra Skitsebogen

- Trykt første gang i *Ude og Hjemme V*, 1. jan. 1882. Optrykt 1882 i *Mogens og andre Noveller* med titlen »Der burde have været Rosers».
- 157 *Fjerdingvej*: ¼ mil. 1 mil = ca. 7,5 km. – *Kampagne*: fladt, åbent terræn. – *Acanthus*: se n.t.s. 90.
- 158 *Guldspangede*: pyntet med guldspænder. – *Proverbe*: kort skuespil i én akt med livlig dialog og med udgangspunkt i et ordsprog, en læresætning eller en livserfaring. Udfoldede karakterbeskrivelser og handlingsgange erstattes af genre- og detailbilleder. Ved Ludvig XIII's hof bestod opgaven for publikum i at gætte, hvilket ordsprog det givne proverb var inspireret af. – *Tuf*: porøs vulkansk stenart. – *Porfyr*: bjergart med spredte krystaller.
- 159 *heraldiske*: heraldik er læren om våbenskjolde etc., hvori stiliserede blomster ofte forekommer. – *kyrads(agtig)*: harnisk.
- 160 *Isaura*, *Rosamund* og *Donna Lisa*: romanske (og romantiske) kvindenavne, især fra ital. renaissance.

Pesten i Bergamo

- Trykt første gang i *Mogens og andre Noveller*.
- 163 *Bergamo*: ital. by 50 km NØ for Milano; omfatter en ældre del på bjergskrånningen og en yngre del ved foden af bjerget. – *Pesten*: »den sorte død», epidemi, der i midten af det 14. årh. hærgede store dele af Europa; i sydlige lande gav den anledning til processioner af flagellanter, som øvede religiøst begrundet bod ved bl.a. selvpiskning. – *gik i Bjerge*: gik ned.
- 164 *Tuber(s)*: blæseinstrumenter. – *Podesta*: ital. borgmester. – *Idag ville (. . .) dø!*: Es. 22, 13. – *der var ikke den Vej, de jo (. . .)*: der var ikke den vej, de ikke (. . .) – *Forkerthed*: perversitet. – *Nekromantia*: besværgelse, hvormed man troede at kunne kalde de døde op af graven for at få oplysning om fremtiden.
- 165 *Miserere*: således kaldes Salmes 51 efter dens lat. (Vulgatas) begyndelsesord: »Miserere mei, Deus» (Gud, forbarm dig over mig). Bodssalmen bruges ofte i den katolske kirkes liturgi.
- 166 *Brescia*: by ca. 40 km SØ for Bergamo.
- 167 *responderede*: svarede på menighedens vegne som ved den katolske gudstjeneste. – *Sodoma*: 1. Mos. 19, 23–24. – *Samson (. . .) Søjler*: Dom. 16, 25–31.